

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Megyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Megyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Megyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
Kisvasárnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Helyes szám ára 3 Allér.

NAGYVÁRAD, aug. 27.

A székely kivándorlás.

(K. O.) Könnyű és kényelmes dolog a kritizálás. Mikor azelőtt minden társadalmi élet ugyszólván a családi tűzhely négy fala közé szorult, az volt a kifogás, hogy senki, sem állam, sem társadalom nem törődik a néppel, társadalmi bajainkkal, a kivándorlással. Most, hogy végre a társadalom megmozdult és saját érdekeivel törődni kezd, az a baj, hogy van társadalmi élet.

Mindezeket pedig azért mondjuk el, mert a székely kivándorlási kongresszus küszöbén nem áttalanak egyes lapok az eddig tartott kivándorlási kongresszusok eredményeit megszólalni és kicsinyelni. Ezek a lapok nyilvánvalóan azon lapok kategóriájába tartoznak, melyek jónak tartják a mostani közállapotokat. Azt mondják, az eddig tartott kongresszusokon felvetett eszmék nem gyakorlati irányúak, vagy ha azok, megvalósításuk óriási nehézségekbe ütközik és keresztülvitelük sok ideig tartana és az eredmény kétes. Mindebből pedig arra a következtetésre jutnak, hogy a székely kivándorlási kongresszusnak sem lesz valami gyakorlati eredménye.

Igazán felesleges dolog lenne az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, mely a kivándorlási kongresszusokat rendezi és a kivándorlási kongresszusok bizottságait, mely az előadások tárgyait és tervezetét kijelöli, ezek ellen a kicsinyes támadások ellen pártfogásba venni. Saj-

nálatos csak az, hogy ily fontos társadalmi kérdésben, mint a milyen a kivándorlás, sem tudunk egyetérteni. De hát ilyen a magyar.

A kivándorlási kongresszusoknak az a célja, hogy kifürkészsze a kivándorlás okait és rámutasson azokra az eszközökre, melyekkel a kivándorlást megakadályozni vagy legalább csökkenteni lehetne. A székely népnek a kivándorlás révén történő megfoghatósága már régi sebet képez társadalmunk testén. A románok anyagi térfoglalása, a szászok szívós kitartása, Románia közelsége és csábító ereje, az a közönbösség, melylyel a székely nép anyagi pusztulását nézzük, összehatásukban azt eredményezték, hogy most már mintegy 50 ezer munkabíró férfiú vándorolt ki Romániába a székely és szomszédos vármegyékből.

Itt is, mint mindenütt, a kivándorlás főoka a kenyérgkérdés. Ezért a székely kivándorlási kongresszus is a fősúlyt arra helyezi, hogy mikép lehetne a székely nép anyagi helyzetén javítani. Az általános orvosszereken kívül a kongresszus figyelembe veszi a székely nép különös bajait, mezőgazdaságát, állattenyésztését, iparát, közlekedésügyi mizériáit, kulturális szükségleteit.

Nem áll tehát, hogy a kivándorlási kongresszusok sablon szerint dolgoznak, mert mindig tekintettel vannak az illető országrész bajaira, melyek első sorban okozói a modern népvándorlásnak. Így a székely kivándorlási kongresszuson az előadók a székely népből valók, kik töviről-hegyire ismerik azokat a bajokat,

melyek vándorbotot nyomnak a derék székely nép kezébe. Nincs keresete a székely népnek, mondják. Nincs leelője, hogy állattenyésztést üzhessen, nincs ipara, a birtokok szétforgácsolása és az arányosítás tönkre tette. Sok, sok ott a baj.

Csakhogy ott is, mint széles ez országban nemcsak a kereseti viszonyok mostohasága, nem a munkaalkalom hiánya, nem a mezőgazdaság csekély jövedelmezősége okai a székely nép kivándorlásának, hanem oka, hogy a föld jó része idegen kézre jutott. Erre a bajra is rá kell mutatni a székely kongresszusnak és a nép kezébe adni azokat a fegyvereket, mely képessé tegye arra, hogy ellenségeivel birokra kelhessen. Tanulnia kell, művelődni kell a magyarnak, mert a műveltség erő, mely felér az anyagi erővel. Anyagiilag és erkölcsileg erősíteni kell a népet, mert a népen nyugszik a nemzet jövője.

A kivándorlást nem szabad úgy tekintenünk, mint egyebütt, hol a kivándorlás a felesleges munkaerő természetes levezetése. Nálunk minden munkakész, mely idegenben dolgozik, pótolhatatlan veszteséget jelent. Ettől a veszteségtől a hazát megmenteni képezi célját a székely kivándorlási kongresszusnak is. Sikert kívánunk munkálkodásának!

Kossuth Ferencz és a kiegyezés.

Kossuth Ferencz egy hírlaptudósító előtt nyilatkozott a kiegyezés tárgyában és ezzel megczáfolta azt a hírt, hogy a függetlenségi

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Koldus-fantázia.

Irtá: Octave Mirbeau.

Jean Loqueteux a sok gyaloglástól kifáradva leült az ut szélén s lekasztotta a tarisznyát a válláról. A tarisznya tele volt kavicsal. Sorba kirakta a kavicsot maga elé, megolvasta s miután gondosan visszarakta a tarisznyába, így szólt:

— Jól számítottam. Még mindig megvan a tiz millióm. Ez igazán különös. Mindenkinek el akartam ajándékozni, mert gazdag vagyok ugyan, de azért nem vagyok rossz fiú. De nem hiányzik egy se. Tiz millió! Nem rossz!

Letette a kabátját is a földre s felsóhajtott:

— De nagyon nehéz tiz milliót czipelni! Egészen elhuzta a vállamat s az izmaid is elvannak erlyedve. Azt hiszem, az ujjaim el is fagytak. Ah, ha feleségem volna, igazán segíthetne nekem. Rossz asszony volt a feleségem, — de most már meghalt, mert nagyon meggazdagodott. A fiam is meghalt, senki sem tudja, hogyan. Most egész egyedül kell czipelnem ezt a nagy terhet. . . De ez már nem tarthat sokáig. Legalább is egy kis kocsi van szükségem, amelyet magam húzok, vagy egy kutyával húzatok. Istenem milyen fáradt

vagyok! A nap süt, de mégis olyan borzasztóan hideg van! Igen kétségtelen, hogy a milliómosok nagyon sajnálatraméltó emberek, igazán sajnálatraméltóak. Nekem például ebben a tarisznyában tiz millióm van s azért mégis czipelem ezt a tarisznyát az országutakon, mint valami csavargó. Már most, hogy lehetne ezt megérteni?!

A föld nedvessége a tüdejébe hatolt, — más, szárazabb helyre ült tehát.

— Szavamra mondom, — folytatta tovább Jean Loqueteux, — vannak perczek, mikor jobb szeretnék csavargó lenni, aminőt az országutakon gyakran látok; olyan ember, akinek nincs egy fillérje se és csak a járókelők jószívűségére van utalva.

Körülnézett, jobbra fordult, majd balra s a fejét lehorgaszta fölsóhajtott:

— Senki se jön erre. Nem jár erre soha senki!

Jean Loqueteux csaknem meztelen volt, olyan rosszak voltak már azok a rongyok, melyeket a testén viselt. Ezeket a kopástól már áttetsző, piszkos rongyokat igazán nem lehetett subának nevezni. A szakállában ott volt még néhány szálmaszál és tollpihe, — olyan volt a szakállja, mint egy főkuszált verébfelek.

Kotorászott a zsebeiben s talált is benne egy darab száraz kenyérhéjat, amely olyan kemény és fekete volt, mint a szén. Lassan, bizonyos rendszeres lassúsággal el-

kezdte enni. Fogai között úgy csikorgott a kenyérhaj, mint a kavics, amelyet összemorzsolnak.

Néha-néha abbahagyta az evést és tele szájjal mormogott:

Na . . . ez igazán különös . . . Tiz millióm van . . . itt van mellettem . . . Elvehetek belőle annyit, amennyi csak tetszik s nagyon ostoba volnék, ha nem vennék el belőle, mert pótolhatom azt, amit elköltök. Ha mind elkölteném is, még akkor is tudnám pótolni. Hiszen nem szenvedek szükségét benne . . . Apró ajándékokat osztogathatnék a szegényeknek az országuton, a gyakorlatról hazatérő katonáknak, az öregeknek, akik nehéz szívvel kopogtatnak az ajtókon s a csinos leányoknak, akik a kerítések mögött dalolgatnak . . . Szétszórom a vagyonomat a világ négy tája felé. Istenem, hiszen sohasem fogy el! . . . És mégse birtam soha más kenyeret szerezni, mint ezt a nyomorúságos kenyérhéjat, amelyet most eszem. Ez valami megfoghatatlan! Nyilván tévedés lesz a dologban, amelyet azonban én nem értek!

Megrázta a fejét, megtapogatta a tarisznyát s fogvaczogva ismételtette:

— Bizonyos, hogy itt van a tiz millióm. Itt van! Erzem! Olyan gazdag vagyok és mégse csillapíthatom az éhségemet! Hihetetlen! Még csak ágyban sem alhatok, nem tölthetem földel alatt az éjszakát, szabad ég alatt kell hálnom a legnagyobb hidegben is! S még hozzá: megvetnek az emberek s megugatnak a kutyák

párt szemét fog hunyni, ha a kiegyezésben elkötyavetyélik Magyarország érdekeit. Kossuth nyilatkozata a következő:

— Persze az osztrákok szeretnék a magyar politikai életet a maguk szempontjából csak úgy hamarosan elintézni. De hát azokra a képtelen dolgokra, a miket a mai magyar lapokban is olvastam az osztrákok felfogásáról, alig érdemes szót vesztegetni. Hisz kirí belőlük a teljes tájékozatlanság. Azt hiszik, hogy mivel Széll Kálmánnak óriási számszerű többsége van, a magyar ellenzék kisebbsége tudatában tétlenül vagy gyengén fogja fogadni a kiegyezési javaslatot. Hát hogy miképpen fogják fogadni, azt most nehéz volna megmondani, mert hiszen hivatalosan a kiegyezési javaslatokat a két kormányon kívül senki sem ismer. Ma tehát még nem tartom az időt alkalmasnak arra, hogy részletesen nyilatkozzam a jövőről. De annyit mondhatok, hogy a függetlenségi párt minden körülmények között tudni fogja kötelességét. Es tévedés volna azt hinni, hogy a párt tétlenül várakozik a parlament elé terjesztendő javaslat esetleges meglepetéseire. Eppen ellenkezőleg. Mi minden eshetőségre el vagyunk készítve és a függetlenségi párt teljesen szervezkedve és felfegyverkezve megy bele az őszi jelentős ülésszakba. Es ha hazánk érdekeinek bármilyen sérelmét fogjuk látni, a pártot semmiféle számszerű többség vissza nem tarthatja attól, hogy minden lehető eszközzel is megvédje Magyarországot jól megfontolt érdekeit.

Osztrák lap az önálló vámterület mellett.

A bécsi »Information« a következőket írja: »Magyar szabadelvű körökből: Itteni mérvadó politikai körökben azzal a kérdéssel foglalkoznak, vajjon a végleges kiegyezés Ausztriában a 14. §. alapján — tehát parlamentáris tárgyalás nélkül — keresztül vihető volna.

Az a tény, hogy most, mikor a kiegyezési tárgyalások a két kormány között már befejezésükhez közelednek és már nincs veszély, hogy legalább a kormányok meg ne egyezzenek, a 14. §. ismét kizért, gondolkodóba ejtheti az embert. Ha az osztrák politikai helyzetet

nézzük, könnyen kitalálhatjuk, hogy ki akar ismét a 14. §. alkalmazásában mentséget keresni.

A cseh megint obstrukcióra készülnek vagy legalább fenyegetnek vele; ilyen kilátás mellett az osztrák minisztereknek a 14. §-sal kell számolniuk. Ha azonban a cseh obstrukció fenyeget, vagy a cseh kívánságok teljesítése esetén a német obstrukció elmaradhatlan volna; a kiegyezés most is mint ezelőtt a levegőben lóg és a kormányok, melyek valahára befejezték a tárgyalásokat, előről kezdhetik. De kétes, hogy lesz-e eredmény, mert a kiegyezés a 14. §-sal keresztül nem vihető. Ezzel a közjogi helyzettel az osztrák államférfiaknak tisztába kell jönniök valahára, mert sohasem fog teljesedni az a reményük, hogy akadhatnának magyar államférfiak, kik képesek volnának az 1867. XII. törvényzikket kijátszani. Ha Ausztria a kiegyezést most nem akarja vagy nem tudja parlamentáris uton elintézni, csak egyetlen megoldás marad: az önálló vámterület.

A forrongó Balkán.

A maczédón bandák ismét nyugtalanítják a Balkánt. Feltűnő, hogy eme bandák garázdálkodása éppen a kongresszus idejére esett, a mi bizonyítja, hogy Sarafov és társai ily módon akarják megfélemlíteni a bolgár kormányt, de meg a portát is. A bandák feltűnése a határon már mindennapos és a dologban az a nyugtalanító, hogy ezek a fegyveres bandák most 60—100 tagból álló csapatokban törnek be Maczédóniába és valóságos harcokat folytatnak a rendes török katonasággal. Egyes helyeken a török őrcsapatok visszavonulni kénytelenek a bandák elől. Annyi bizonyos, hogy a török kormánynak sok gondot okoznak.

A székely papság emlékirata.

— Második közlemény. —

Hogy lehetne segíteni?

Mi segíthet tehát a székelység ez anyagi veszélyének megakadályozásában? Mi mentheti meg a népet a végső bukástól?

Régi jogait, kiváltságait vissza nem kérheti, de nem is akarja; mert mint hazáját fel-

tétlenül szerető nép mindig meg tudott hajolni édes hazájának alkotmánya és törvényeivel szemben s a közjóért, az egyenlőség és testvériség szent eszméjéért *szívesen feláldozta eljogait, kiváltságait*. Amde, ha a nemes székelység mindezekről önként lemondott s azokat vissza nem kívánja: azt már méltán megvárhatja az államtól, hogy mindezekért kellő kárpótlásban részesüljön, mint más idegen ajku nemzetiségek.

A székelység a magyar államnak a keleti határszéle évszázadokon keresztül óra és védője volt, sok és nagy áldozatokat rakott le a magyar haza szent oltárára; azért jogosan várhatja a magyar államtól, hogy elvesztett, szívesen elengedett régi jogaiért, elveit és szétosztott jövedelmi alapjaiért *megfelelő kárpótlásban* részesüljön. Iskoláit századokon keresztül maga erejéből fentartotta, gyarapította; ezt már tovább nem képes tenni. Itt tehát az államnak segítségére kell sietnie, hogy eddigi terhein segítsen s az újaktól megkímélje.

Tudvalevőleg a Székelyföldön s nevezetesen Csikmegegye gyergyói részében a *regále kártalanítás* akként vitetett keresztül, hogy a községek, melyek ezen jövedelmeknek eddig birtokosai voltak, szembetűnően károsítottak, s igen könnyen kimutatható, hogy már eddig is több község oly csekély kárpótlást kapott, miszerint az állam néhány év alatt az egész kártalanítási összeget visszanyerte s annak kamatai is egy pár év alatt megtérülnek, ha ugyan eddig is ez meg nem történt. Azért nagyon igazságos eljárás lenne, hogy ha ezen kártalanítási összegek, miután az állam a maga pénzét s annak kamatait megkapta, az illető községeknek teljesen visszatérítetnének, hogy azok a községi és nevelési célokra fordíthatók lennének; mert az államnak nem lehetett feladata az, hogy polgárait örök időkre megfoszssa ezen jogaiktól.

Az elévült és igazságtalan alapon álló *kepézt* országos megváltással meg kell szüntetni. Az *arányosítási és tagosítási* törvényt revízió alá kell venni, hogy több maradjon a székelyországi székely népnél a közös legelőből és erdőből. *Törvényhozás* útján sürgősen intézkedni kell, hogy a székely ember az *ő arányjogát, birtokrészét egykönnyen el ne adhassa* s ez által utódait földönfutókká ne tehesse és ezzel a lelketlen zsarolásoknak, megvesztegetéseknek és csalásoknak egyszerű-mindenkor útját kell vágni. A székely *körvasutat* minél előbb az államnak ki kell építtetnie, hogy a kereskedelmi forgalom lendületet nyerjen, a Székelyföld bérceiben rejlő kincsek kiaknázása lehetővé váljék s a székely nép munkához, keresethez jusson. Birtokrendezést, telek-

amiat a haz felé közeledem! Ah, ez mégis sok! Igazán nincs igazság a világon!

Mikor az evéssel elkészült, a tarisznyát a feje alá tette s csakhamar mélyen aludt.

Pompás kastélyról és dusan terített asztalról álmodhatott, mikor elcsípték a zsandárok. Nem voltak okmányai s a feleletei olyan különösek és összefüggéstelenek voltak, hogy a zsandárok valami nagyon veszedelmes ficzkónak tartották őt, talán gyilkosnak, de legalább is gyújtogatónak. A városba vitték, ahol a rendőrség börtönében helyezték el.

Különféle kihallgatások és alapos vizsgálat után kifürkészték a multját s aztán másik fogházba vitték. De egyszerre csak nagyon megbetegedett. A kórházba vitték s már-már úgy volt hogy meghal. . . Mégis felgyógyult, de az orvos tudományos vizsgálatainak alapján megállapította róla, hogy szellemi képességei teljesen meg vannak zavarodva; elhatározták tehát, hogy a bolondok házába adják.

Jean Loqueteux barátságos és udvarias maradt ezután is; igyekezett mentesíteni magát úgy ahogy tudta, szerény és választékos szavakkal beszélt a tíz milliójáról s kijelentette egyebek között azt is, hogy jótékony célra hajlandó volna nagy összeget is áldozni. Nem hallgattak rá, sőt végül ráparancsoltak, hogy hallgasson. még pedig nagyobb gorombasággal, mint amekkorára szükség lett volna. Egy reggel a megfigyelő szobából, ahol eddig el volt he-

lyezve, átvitték a tulajdonképpeni bolondokházába.

Uj életpályáján — mint hivatalosan kinevezett bolond — végtelenül barátságos, szolgálatkés, hasznos és értelmes embernek mutatkozott. Miután két évet eltöltött a »csöndes örültség« szobájában s az idő alatt semmi veszedelmes tünetet nem tapasztaltak rajta, — félig-meddig szabadon bocsájtották, — azaz apró-cseprő munkákra alkalmazták, sőt néha még a házon kívüli megbízásokat is kapott, ha értelmes és becsületes ember munkájára volt szükség.

Eleinte sokat beszélt a tíz milliójáról még pedig diszkrét és titokzatos mosolylyal. Ha valamelyik szerencsétlen társát látta, így szólt hozzá:

— Ugyan ne sirj! Szedd össze magad! Amiatt innen kiszabadultok, megkeresem a millióimat s neked is adok belőlük egy milliót.

Ily módon körülbelül pár milliót osztogatott el. De nemsokára szünni látszott ez a mániája s végül már nyoma sem maradt neki, — hiába faggatta a kórházigazgató meg az orvos. Ha az igazgató óvatosan a mániájára terelte a beszédet, Jean Loqueteux mosolygott és vállat vont, mintha csak ezt akarta volna mondani:

— Igen, bolond voltam — régentel! — Azt hittem, hogy van tíz millióm. De ma már tudom, hogy azok a milliók biz' csak kavicsok voltak.

Több év mult el, s Jean Loqueteux nem került a »visszaeső« betegek közé.

Mindenki azt hitte róla, hogy meggyógyult, s már szabadon akarták bocsájtani.

O maga is többször igen megható módon kérte a szabadonbocsájtását, mert már nagyon vágyakozott ki az országutra, a csűrökbe, ahol aludni szokott, vagy a rétekre, ahol este a fáradságtól elcsigázva lehevert s aludt a csillagos ég tündér menyegzete alatt.

De az orvos nem akarta szabadon bocsájtani.

Egy reggel azonban mégis meg akart róla bizonyosodni, hogy Jean Loqueteux meggyógyult-e már, s behívatta.

Az igazgató, aki most komolyabb volt, mint máskor, s az intézet néhány hivatalnoka szintén ott volt az orvos szobájában.

— Jean Loqueteux, — szólt az orvos — nézze, most éppen a maga kilépési bizonyítványát írom; de előbb még szeretnék magától egyet-mást kérdezni. Kérem, válaszoljon egész őszintén.

Az örülteknek néha csodálatos az elméjük. Jean Loqueteux meglátta az orvos szeméből, hogy ez az ember neki ellensége. Érezte, hogy ezek az emberek csak azért gyűltek össze, hogy őt kelezzebe csalják. De hamarosan elmondta, mit kell tennie.

— Orvos ur, — szólt — egyedül szeretnék önnel beszélni, csak egy percig.

könyvek javítását országos költségen minél előbb keresztül kell vinni, hogy végre-valahára szűnjék meg azon abnormis állapot, a mely által a szegény ember mások rosszlelkű adósságcsejtelisége miatt rendre veszítse el birtokát csalfa megterhelések következtében.

Mindezek mellett legelőször szűkség az, hogy a székelység birtokai késedelem nélkül felszabadíttassanak azoknak értékét már sokkal túlhaladó óriási nagy kamatu tartozásoktól. Mondhatni, hogy minden egyes székel birtokos *tul van terhelve takarékpénztári* kölcsönökkel, melyeknek törlesztése 8%-os kamattal, 4-6%-os kezelési illetékekkel a mostani nehéz viszonyok, terméketlenségek és munkahiányok miatt teljes lehetetlen.

Ha ezeken az állam közbelépésével valamely olcsóbb törlesztésű kölcsönök nyújtása által segítve nem lesz, menthetetlenül elpusztul a föld hátáról a székel nép.

Itt megemlítjük azt, hogy Csikmegye óriási közvagyonával legelső sorban nyújthatna segítséget az eladósodott csiki és gyergyói székelyeknek. Csikmegyében ugyanis az 1869. február 16-án kell legkegyelmesebb királyi elhatározás folytán az ugynevezett *revindikált házasok* jövedelme visszaadott a földművelés, kézmű, gyárripar, bányászat, kereskedelem és a népköltés emelésére. Azonban azt kell tapasztalunk, hogy ezen nagy vagyon azóta az előbb nevezett célokra csak a legkorlatotabb arányban fordított a tudomásunk szerint a megyei hivatalnokok is ezen jövedelemből nyerik fizetésüknek kiegészítését, holott arról az államnak kellene teljes mértékben gondoskodnia.

Tudomásunk van arról is, hogy felmerült esetekben kifolyólag a vallás- és közokt. miniszter nr elrendelte, miszerint ezen javaknak jövedelme a fentirt célokra minden esztendőben teljes mértékben felhasználtsanak. Ezt azonban idáig nem fogantatosították, hanem tőkét tőkére halmoznak, a mi azon gondolatot keltheti fel minden a székel nemzet ügyét szívén hordozó emberben, hogy — tekintve a székel nép rohamos anyagi hanyatlását — mindez talán csak azért történik így, hogy a közelgő nagy temetéskor bőven kijusson koporsó- és szemfödélre egy nemzet minél fényesebb eltemetésének céljából!

Ha az életrevaló, munkás és kitartó népnek anyagi helyzetén segítve lesz, akkor már nagy részben meg van mentve az erkölcsi bukástól is; mert erkölcsi hanyatlásának, lelki és sziveti romlottságának egyik legfőbb oka anyagi elhagyatottságában, szegénységében és nyomorában rejlik, mivel itt is igaz az, hogy *paupertas maxima meretricia*. Tehetős, jólétnek örvendő népet sokkal könnyebb az er-

kölcsösségnek, becstületnek és a kulturának utján vezetni, megtartani és művelni, mint a vagyonilag tönkrement, elzüllött generációt.

Vallás-erkölcsi állapot.

Végre még szólanunk kell a székel nép *vallás-erkölcsi állapotáról*.

Elismert igazság, hogy nemzetek fenntartásához elengedhetlenül szükséges a vallás-erkölcsi életnek ápolása; s ez nem csak a papok kötelessége, hanem minden honpolgáré.

Régen ezen kötelesség teljesítésében sem volt hiány. A székel nemzet előjárói: a katonaiak, úgy mint a polgáriak, vasár- és ünnepeken együtt mentek a néppel a templomba; f lyügyltek a székel családok vallásos és erkölcsös életére; a lelképásztorokat ide vonatkozó feladatuk teljesítésében készséggel támogatták s ha valaki megfeledezett a *»mores«*-ról, nem maradt el az akkori idők szelleme szerint való dorgatorium.

Régen a székel családok, ha sok gyermekkel áldotta meg az Isten, vagy tudományt, vagy mesterséget igyekezett adni gyermekeinek, csak egyet tartott otthon gazdának, mert tudta, hogy otthon a szűk barázdákön mindannyian meg nem élnek. A székel anyának főbb óhajítása nem volt, mint az, hogy valamelyik fiából papot nevelhessen; mert nemcsak vallásos érzülete sugja, de a mindennapi tapasztalat is megtanította arra, hogy a pap mindenki által illő tiszteletben részesítettik s nemzetének és családjának jótévedje lehet.

Alapítványainknak legnagyobb részét papok tették. Alig van régi székel család, melyből egy vagy több pap is ki nem került volna; ezek pedig a családokat oda emelték, hogy azok a társadalom minden osztályának adhattak munkásokat s minden tudományos pályára küldhettek szakértőket. Nem nagyon ritka eset volt, hogy ugyanazon családokban voltak s ma is vannak Méltóságos, Nagyságos, Tekintetes Urak, Bányámuramék és Nénémasszonyok. Az előkelő ur vérokösségben volt a harisnyás székelylelyel s egymás miatt nem szégyenkeztek, hanem voltak mindnyájan, mint a legrégebb királyi oklevelek kifejezik: *»generosissima et bellicosissimo siculica natio.«*

Fájdalom, ma már sok minden nem úgy van, mint volt régen! Még most is meg van ugyan a székelben általánosan a vallásosság s talán csak ez az egyedüli megmaradt kincse a multból Figyeljük meg öt vallási gyakorlatai között s kénytelenek vagyunk meghódolni előtte. De meg kell vallanunk azt is, hogy az ősi vallásos buzgóság sokat vesztett napjainkban az ő bensőségéből és a mindennapi életre kiható áldásos erejéből; be kell vallanunk, hogy korunk hitetlen szelleme, a közömbösség, a rossz példaadás nagy pusztítást tett a különben vallásos népben. Sokan vannak már a székelyek között is, kik csaknem egész életükben a vallást számba sem, vagy igen kevésbe veszik.

A családokban az erkölcsök igen megfogyatkoztak. A tiszta, önmegtartóztató élet ma többé nem kiváló erénye a székel ifjúságnak. A szülők és fennebbvalók iránti tisztelet és engedelmesség ellen igen sokan súlyosan vétnek; s megdöbbentő azon gyakori jelenség, hogy a gyermek előbb kifoszítja öreg szülőjét, minden vagyonából s azután nyomorogni hagyja.

Az alkohol pusztításai miatt családok mennek tönkre; a *korcsmák ijjesztő módon szaporodnak*, melyek miatt vasár- és ünnepeken a templomok üresékké lesznek; a hit- és erkölcsoktatást az ifjúság nem hallgatja, mert edesebbek és kecsgetetőbbek füleiknek a táncmulatságra hívó muzsikahangok és pohár-csengések. Az előjáróságok szabadon adják *vasár- és ünnepeken* az isteni tisztelet tartama alatt is a tánczedéyleket, hogy az iskola-alap szaporodjék; de arra nem gondolnak, hogy ez által az ifjúság erkölcsében, testében és lelkében helyrehozhatlan kárt okoznak.

A hitvesi hűség is igen sokat szenved az iszákosság és vallástalanság következtében. A *vadházasságok* száma napról-napra mind inkább növekedik, melynek megszüntetésére az

egyházpolitikai törvények semmit sem rendelkeznek.

A hitlen házastárs csekély ok miatt elhagyja hitvesét, gyermekeit; cselédkönyv és társa beleegyezése nélkül szolgálatba megy s a közigazgatás az ártatlan fél panaszára sem lép közbe s a cselédkönyv nélkül felfogadó gazdát sem vonja kérdőre. A zavargó házások kibékítésében a világi hatóság nem áll az egyháziak segítségére; e miatt a meglazult házassági köteleket nem lehet ismételtén erősbíteni, a családok békéjét helyreállítani s a tiszta házassági hűséget fenntartani. Mindezek után mit kell látnunk és tapasztalunk? Azt, hogy igen gyakori az a sajnos és elszomorító körülmény, hogy a *férfi otthon alapít — jog nélkül, a nő anyává lesz — erény nélkül s a gyermekek felnőnek — név, rend és tisztesség nélkül.*

A katolikus legényegyletek országos kongresszusa.

Kedden este kezdődött a katolikus legényegyletek országos nagygyűlése, a bevezető ülésel, a melyeket tegnap szerdán a szakosztályok tanácskozásai követték.

A katolikus legényegyletek nagy fontosságát, erkölcsi hasznát szemünk előtt látva, szeretetteljes üdvözlőnköt küldjük székesfővárosunkba a nagygyűlés alkalmából egybegyűlt egyleti képviselőknek.

Ma már hetvenöt egyesületben ápolják a magyar kath. iparoslegények lelki és anyagi érdekeit. Nagy tevékenységet fejtenek ki e téren a kath. legényegyletek, de a mit tesznek, az még mindig kevés a követelményekhez képest és épp ezért gyűltek most össze a legényegyletek képviselői, hogy közös erővel közelebb juthassanak ideális, nemes, áldásos céljukhoz. Adja Isten, hogy siker koronázza törekvéseiket.

A katolikus legényegyletek országos kongresszusára az ország minden részéről sereglettek össze székesfővárosunkba egyleti képviselők. A kongresszus elnöke dr. Városv Gyula székesfejevári püspök, ki kedden délután érkezett Budapestre s a pályaudvaron ünnepélyes, lelkes fogadtatásban részesítették. Az üdvözlő beszédet Schiffer Ferencz praelatus, központi elnök tartotta.

Kedden este 7 órakor a vendégek a Rotenbiller-utcai egyesületi ház dísztermében egy kis előértekezletet tartottak, a melyen Schiffer elnök üdvözölte a vidéki elnököket. Ezek után Erdős másodelnök felhívására a társaság megtekintette a praktikus kiállítást, a melyet a központi egyesület a legényegyleteknek szükséges felszerelésekből rendezett. Különösen az az elv érvényesült ennek a kiállításnak a rendezésénél, hogy a legényegyletek feladata nemes szórakozások által elvonni az iparos ifjúságot a megmételvező korcsmai élettől. Ezért főképp ily nemes szórakozási eszközöket mutattak be. — Legértékesebbek a kiállított tárgyak között Erdős Károly vallásos szindarabjai, továbbá pompás kis daloskönyvek, a Szent István társulat kiadványának gyűjteménye, a legényegyletek használatára szolgáló játékok.

Este 8 órakor ismerkedési estélyt tartottak a lampionokkal és zászlókkal feldíszített kert-helyiségben. A bankett igen pompás hangulatban folyt le. Kiemelkedő momentuma volt a bankettnek, mikor Schiffer elnök felolvasta a német legényegyletek szövetségének távirati üdvözlését.

A szerdai gyűlésről saját tudósítónk a következőket jelenti:

Budapest, aug. 27.

A Magyarországi Katolikus Legényegyletek Országos Szövetségének nagygyűlése ma délelőtt kezdette meg tárgyalásait. Reggel 9 órakor Városv Gyula dr. székesfejevári püspök, a szövetség új díszelnöke ünnepélyes Veni-Sanctet celebrált fényes segédlettel az erzsébetvárosi plebánia-templomban. Mise után

Mikor a többiek kimentek, Jean Loqueteux így szólt:

— Orvos ur, nekem innen el kell mennem! S érzem, hogy ön ezt nem akarja. Tehát ha szabad elmennem . . . hallja . . . akkor ön egészen jól fog járni . . .

— Ugy!

— Becsületszavamra mondom!

— Hogyan!

— Adok önnek egy vagy két milliót, sőt hármat is.

— Igazán?

— Esküszöm! S ha három millió nem volna elég, akkor ötöt . . . hatot, vagy nyolczat is adok.

— De hol vannak a te millióid, szegény Jean?

— Orvos ur, jól elrejtettem a millióimat, egy fa tövébe, egy nagy kő alá. De . . . nézze csak, már ott jön az igazgató és hallgatóni akar. Pedig én ő neki nem adok semmit, ő neki nem!

Jean Loqueteux ott maradt ezután is, a hol eddig volt . . .

Este nagyot sóhajtott, mikor így szólt a társainak:

— Ah, nem szabadulhatok ki innen, mert nagyon gazdag vagyok . . . Mindenki szeretne részesedni vagyonomban, . . . pedig én mindenkit megvesztegetni nem tudok!

az országos központi legényegyesület közel fekvő székházába vonultak a nagygyűlés résztvevői, kik aztán a diszteremben gyűltek össze szép számmal. A kongresszust Városv Gyula dr. nagyszabású beszéde nyitotta meg. Kegyelettel adózott Steiner püspök emlékének, ki egy a főpásztori székben, mint a diszelnökségben előde volt. Hangsúlyozta, hogy nagynevű előde nyomdokain kíván haladni. Azután a legényegyletek hivatását méltatta. A nagygyűlés elnökségének megalakulása után Virág Ferencz pécsi vallásnár, egyházmegyei legényegyesületi elnök tartott előadást a legényegyesületi vallásügyről. Pokorny Emánuel dr. pedig a legényegyesületi oktatásügyről beszélt. Botha Ernő Jézus-társasági a legényegyesületi a Mária-kongregációk fontosságáról szólott. Mind a három előadó határozati javaslatot terjesztett be, amelyeket a nagygyűlés egyhangulag elfogadott.

Déli egy órákor társas-ebéd következett. 4 órákor folytatták a tárgyalásokat. Ezuttal Andor György dr. hercegeprimási titkár, Erdősy Károly és Schiffer Ferencz kanonok tartottak előadásokat. H. L.

UJDONSÁGOK.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 60 kr.

* A I. sz. káptalan köszönete. Az egész ország mély fájdalommal osztozott a mérhetetlen gyászban, amely a katolikus egyházat, a hazát s különösen a nagyváradi egyházmegyét és városunkat feledhetetlen egyházfejedelmünk dr. Schlauch Lőrincz bíbornok-püspök halálával sújtotta. Nagyvárad városa, amelynek az elhunyt főpap diszpolgára volt, szintén kivette részét a gyászban. A város törvényhatósága által kifejezett részvételért a I. szert. káptalan tegnap a következő köszönő levelet intézte Nagyvárad város törvényhatóságához:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Feledhetetlen nagynevű főpásztorunk dr. Schlauch Lőrincz bíbornok-püspök gyászos elhunyt okozta mélységű fájdalomunkban való kegyes részvételeért és a megboldogult Főpásztor temetésén történt képviseltesért fogadják a tek. Bizottság legőszintébb hálál köszönetünket, melylyel maradtunk Nagyváradon, 1902. évi július hó 21-én tartott törvényes ülésünkben

alázatos szolgálói

Nagyvárad i. sz. Székeskáptalan nevében:

Vinkler József,

v. püspök, nagyprépost.

* Gyásmise Rulikovszkyért. Ma, Rulikovszky Kázmér lengyel dzsidás százados kivégeztetésének ötvenharmadik évfordulóján gyásmise fog tartatni a Szent László-templomban a kivégzett lengyel hős lelkiüdvéért. A requiem, mely 9 órákor kezdődik, testületileg fog megjelenni a 48-as honvéd egyesület és a nagyváradi 48-as függetlenségi párt.

* Orgyilkos támadás. Dr. Sámson ésleddi kórorvos jelentést tett az odaváló csendőrség-nél, hogy folyó hó 16-án Sele Flóra gálósházi lakos, egy baltával ütött, tátongó sebbel jelentkezett nála s amint előadta, utközben ismeretlen tettesek támadták meg s azok sebesítették meg. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

* A Mária-tiszteleti kongresszus határozata. A freiburgi (Schweiz) Mária-tiszteleti kongresszus, melyen több püspök, igen sok pap és sok ezer hívő vett részt a világ minden tájáról, három napi tanácskozás után véget ért. A kongresszussal kapcsolatban Freiburgban gyönyörűséges lélekemelő ünnepek voltak, a város főterén Mária-szobor állott, impozáns processiót, ritka szép kivilágítást és templomi ájtatosságokat rendeztek. A kongresszus határozatai közül adjuk a következőt, mely tiszta fogalmat nyújt Mária tiszteletéről és annak alapjáról s egyuttal ünnepélyes tiltakozás az ostoba s unalomig ismételt rágalom ellen, mintha a katolikusok imádnák Máriát. E határozat szövege szerint következő:

»A Mária-kongregációk Freiburgban összeült nemzetközi képvisellete hangosan föl-emeli szavát, hogy a legünnepélyesebb módon tiltakozzék azon háromszázados rágalom ellen, mely szerint a katolikusok a fölséges Istenanyát imádásuk tárgyává teszik. A kongregációk ezen ünnepélyes gyülekezete az igazság és méltányosság nevében követeli, hogy a fölünk elszakadt felekezeteknek hivatalos tanítói és mesterei által rendszeresen terjesztett eme hazugság és rágalom végre szűnjék meg. Egyben rámutat a gyűlés arra a megdöbbentően igazságra, miszerint a katolikus egyház nem ismer más imádást, mint a háromszemélyű egy Istennek és a mi Urunk Jézus Krisztusnak imádását és hogy minden szeretetünk és minden bizalmunk a boldogságos Szűz iránt csupán olyan szeretetre és bizalomra szorítkozik, a mi Gábor arkangyal szavai, Erzsébet üdvözlése és magának a józan észnek követelése szerint egy olyan teremtményt megillet, aki Jézus Krisztus édesanyjának méltóságára lett fölemelve és akire egy apostol magáról a keresztről, mint gyermek lett rábízva.«

* A város világitása. Nagyvárad város ismét két nagyjelentőségű intézmény megvalósításának a küszöbén van. A villamos világitás kérdésének megoldásával valószínűleg véget ér az az évek óta tartó ávitás, amivel a közúti vasut huzta-halasztotta a villamos vasut építését. A villamos világitás ügyét jóváhagyva pár nap mulva leküldi a belügyminiszter s a polgármester ígéretet nyert az iránt is, hogy a villamos vasut ügyét szintén rövid idő alatt elintézik. Nagyvárad város közgyűlése tudvalevőleg kimondotta, hogy házilag kezeli a város világitását s a központi telep és a hálózat kiépítését a hírneves Ganz-czégre bizza. Dr. Hoór Mór egyetemi tanár, a Ganz czég képviselője jelenleg Nagyváradon időzik. A világitási bizottság tegnap ülést tartott, amelyen a Ganz-czeggel kötendő szerződés szövegének megállapítását kezdték meg. Tanácskoztak továbbá a felett, hogy a város érdekeinek megóvása mellett mily összegért adhatja a város a villamos vasut részére szükséges villamárómot. A Ganz-czeggel kötendő szerződés megállapítása pár napig igénybe veszi a bizottság működését. Hollós József kir. főmérnök szeptember 2-án érkezik Nagyváradra s felülvizsgálja a szerződés-tervezetet.

* Halálozás. Bauer Iván nyug. magy. kir. államszámvevőszéki tanácsos f. hó 27-én reggel 4 órákor elhunyt. Az elhunyt 1827-ben Budweisban született és iskoláit ott és Bécsben végezte s tanulmányainak befejezése után Bécsbe az ottani főkönyvelőséghez neveztetett ki, ahonnan az 50-es évek elején Budapestre az országos főkönyvelőséghez helyeztetett át. 1867-ben a belügyminiszteriumhoz s az államszámvevőszéknek 1870-ben történt felállítására alkalmából oda neveztetett ki. 1894-ben ő Felsőke buzgó és kitünő szolgálataiért a Lipót-rend lovagkeresztjével, 1897-ben pedig nyugalomba vonulása alkalmával a magyar nemes-séggel tüntette ki Daczára, hogy az elhunyt

Ausztriában született, a magyar nyelv tanulásában oly szorgalmat fejtett ki, hogy azt tökéletesen elsajátította. Az elhunytat neje, három leánya és Duronelli Alajos, az országos posta-és távirada gazdasági hivatal főnöke és Ribáry István fővárosi tanár, vejei gyászolják.

* Országos iparos nagygyűlés Nagyváradon. A hazai iparosok ezidei nagygyűlésüket Nagyváradon fogják megtartani okt. hó 18., 19. és 20. napjain. A nagygyűlés tárgysorozatát az országos iparegyesület már összeállította. E szerint Thék Endre megnyitó beszédet mond, Szávay Gyula pedig Ráth Károly fölött tart emlékbeszédet. Az önálló vámterület ügyének Gelléri Mór, az ipartörvény módosításának Achim János (B.-Csaba) és Deil Jenő (Kassa) lesz az előadója. Kreutzer Balázs (Szolnok) és Kalmár István (Szeged), Putnok Antallal stb. egyetemben az ipargyűlések eddigi határozatainak érvényesítéséről fognak szólni. Szakáll József (Szeged) erre vonatkozólag külön indítványt is tesz. Az orsz. iparegyesületben tartott értekezleten Kalmár István (Szeged) többedmagával indítványozta, kérdezzék meg valamennyi ipartestületet, hogy kívánják-e az ipartestületek országos szövetségének föllállítását. Az indítványt elfogadták.

* Anyakönyvvezetői kinevezés. A belügyminiszter Karbunár Flórián husszaszófi gör. kel. tanítót a husszaszófi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé, a születési, halotti anyakönyvek vezetésére szorítkozó hatáskörrel kinevezte.

* Tisza Kálmán szobrára Amerikából. Érdekes küldemény érkezett tegnap Rimler Károly polgármesterhez New-Yorkból. Czukor József valamikor Nagyváradon lakott s jelenleg az új világrészben él. A magyarországi lapokból értesült arról, hogy Nagyvárad városa szobrot akar emelni Tisza Kálmánra. Az a vágy töltötte el, hogy ő legyen az elő, aki a szoborra adományt küld. Aradozó levélben magasztalja Tisza Kálmán szabadelvűségét s 2 dollárt mellékel hozzá a szoborra.

* Emberhalál egy pipa miatt. Véres gyilkosság történt vasárnap délután Hetény község nagykorcsmájában. Vasárnap délután lévén, a lakosság férfirésze a korcsmában szórakozott. Ott volt köztük Pihál Ferencz odaváló lakos is, aki szép tajtékpipából eregette a bodor füstöket. Estefelé vásárosok érkeztek a korcsmába, akik szintén leültek a többi mulatók közé. A vásárosok közül egyszerre csak felkelt Marcsán József marhakereskedő s oda ment Pihálhoz, a kit így szólított meg: »Te vagy az Vankó Ferkó?« Pihál határozott hangon felelte, hogy ő nem Vankó, hanem Pihál Ferencz. Erre azonban Marcsán már kikapta kezéből a pipát, s kijelentette, hogy a pipa az övé s három évvel ezelőtt rabolta el tőle Pihál, a ki egy vásár alkalmával Vankónak adta ki magát és Marcsánt is, meg egy másik társát is éjnek idején kirabolta s aztán megszökött. A felfedezésre Pihál távozni akart, de Marcsán nyakon fogta és egyik társát csendőrökért küldte. Pihál erre már megijedt s minden áron ki akarta szabadítani magát Marcsán kezéből, mivel pedig másként nem ment a dolog, bicskát rántott elő s azt markolatig dőfte Marcsán oldalába, aki a szúrás következtében meghalt. Pihál elmenekült ugyan a korcsmából, de a csendőrök még az utcán elfogták s a nyomozás kiderítette, hogy hamis név alatt több rendbeli rablást követett el, igazi neve Balázs Ferencz. A gyilkost letartóztatták.

* Szür-tolvaj csavargó. Berettyó-Ujfalu határán, a láposi tanya mellett érte utól a vihar Lőrinczy Mihályt, aki hónapok óta naphosszat az utakat mérégette t. i. csak úgy lépés számra. A hűvös zivatarhoz vékonyan öltözködött pasas, átázva, dideregve ért a tanya melletti csösz kunyhóhoz, amely éppen üresen, menedékkül kínálkozott a fázló suhancznak. Lőrinczy Mihály nem is so-

káig tanakodott azon, hogy mitévő legyen, hanem befordult és körülnézett a homályos zugban s ime egy újonat új szűrőn akadt meg a tekintete, amelynek a csillogó, puha, meleg szőre olyan csábítóan kínálkozott melengetni megdermedt tagjait. Nosza hát magára kapta, s úgy érezte, mégis csak jó akinek szőre is van, ha nem is mindég, de ilyen esős időben. Már elállt az eső és a suhancz készülődött, de nagyon nehezebbre esett a válás attól a puha, meleg szűrőtől, gondolkozott hát és arra a meggyőződésre jutott, hogy jobb az ha ötlet melegíti az a szűr, mint azt a fa lócsát, amelyen találta. Ebben a meggyőződésben ballagott már a gyaloguton, szűrrel a hátán, mikor a véletlen csendőrt hozott szembe, akiknek feltűnt a gyanus kinézésü — mezítlábas alakon az új szűr. Igazolásra szólították hát, ami természetesen nem sikerült s így az érdemes kópét lefűlelték.

* **Ki a legény a csárdában?** Augusztus 27. hajnala Mezőkeresztesen még a korcsmában találta Madarász Lajos, duhaj czimboráival egyetemben. Kora alkonyat óta idogáltak a hosszú asztal mellett: Bundik Gyula, Kis Lajos, Oláh Lajos és Madarász Lajos keresztesi legények s bizony már kétszer is duplán láttak mindent, mikor a falu lányairól kezdtek megjegyzéseket eregetni, a mi természetesen nem ment olyan simán, hanem tüveggel és fokossal argumentáltak az igazuk mellett. Különösen Madarász Lajos hetykékedett a többiekkel szemben, a minék meg is adta az árát, mert 27-ike hazatérve véresen állított be a csendőrségre, s jelentést tett az éjjeli mulatságról. A csendőrség megindította a vizsgálatot s ennek folyamán kiderült, hogy Bundik Gyula, Kis Lajos és Oláh Lajos voltak azok a hű czimborák, a kik 20 nap alatt gyógyuló sebekkel horították Madarász Lajos elázott testét, miről a csendőrség jelentést tett az ügyességnek.

* **A fugyi-i telepítés.** A fugyi-i telepítés, úgy látszik, sikerül; Borsos István lelkész fáradhatatlanul buzgólkodik, hogy az akciózt dűlőre vigye. A telepítés czéljára kijelölt földterület felparcellázását Baransky Sándor, kiküldött állami főmérnök már befejezte. Az egyes parcellákat augusztus 30-án, szombaton választják ki s becsülik fel és szeptember 1-én hétfőn lesz az adás-vételi szerződés aláírása. A többi munkálatok is gyorsan követik egymást. Szeptember 2-án a Budapestről leküldött jogi tanácsos megköti az egyes telepésekkel a vételár háromnegyed részére az adós-leveleket. Jelentkezni augusztus hó 30-ig még mindig lehet Borsos István lelkésznél. A kik a községbe beköltöznek, előnyt nyernek.

* **A búrbarát czár.** A »Piccolo«-nak jelentik Pétervárról, hogy a czár nagy érdeklődéssel viseltetik a búr vezérek iránt és hosszasan referáltatott magának Botha és De Wett hőstetteiről. Különösen meghatotta őt Botha fiának a háboruban tanúsított bátorsága és elismerése kifejezésül egy ezüst diszkardot küldött a fiatal Bothának. Mit szólnak ehhez az angolok?

* **A clevelandi Kossuth-szobor.** Az amerikai tótok arcátlan ármánykodása mégis sikerült. Kossuth-szobra Cleveland egyik félre eső közterére kerül. Az ügyben most határozott a város tanácsa, még pedig úgy, hogy néhány teret jelölt meg, melyek közül a magyarok választhatnak, hogy melyikre állítsák Kossuth ércalakját. A tanács a főtér megtágítását forgalmi akadályokkal indokolja.

* **Rémes jelenet egy állatseregletben.** Marseilleben irtózatos jelenet játszódott le Emmanuel állatseregletében, aki Franciaország leghíresebb állatszeliidítője. Emmanuel az oroszlankeztreczben, a hol két pompás himoroszlán volt, javában mutogatta művészetét, midőn az egyik oroszlan háta mögé került és ráugrott az állatszeliidítőre és marcangolni kezdte. A nagyszámu közönségben iszonyu pá-

nik támadt, a nők elájultak és mindenki a kijárat felé tartott. Emmanuel, a ki folyton azt kiáltotta: »veszve vagyok«, végre két bátor alkalmazott szabadította ki az oroszlan körmei alól. Az állatszeliidítő annyira össze van marcangolva, hogy az orvosok lemondtak életéről. Emmanuel felesége szintén tanuja volt a borzasztó jelenetnek és ájultan vitték el a helyszínéről.

TANUGY.

Pótvizsgálatok és beiratások.

A premonitri főgymnáziumban a javító vizsgálatok augusztus 30-ik napján délelőtt 9—12 óráig és d. u. 3—5 óráig lesznek, ugyanekkor lesznek a felvételi és pótló vizsgálatok. Szeptember 1-én d. e. lesz a magán vizsgálatok írásbeli d. u. a szóbeli része.

A beiratkozás, illetve az osztályfőnököknél való jelentkezés szept. 2. és 3. napján d. e. 8—11-ig lesz. *Az igazgatóság.*

Magántanulók osztályvizsgálata. A nagyvárad kir. róm. kath. fitanítóképzőnél a magántanulók osztályvizsgálata f. é. szeptember 18-án és 19-én tartatik meg. Nagyvárad, 1902. aug. 27-én. *Az igazgatóság.*

Beiratások a kereskedelmi iskolába. A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskolában a javító és pótló vizsgálatok f. évi augusztus 30-án és 31-én tartatnak. A folytatólagos fölvétel és beírás szeptember hó első három napján megy végbe. Az iskolai év ünnepies megnyitása az intézet vizsgálati termében lesz 4-én, délelőtt 9 órakor. Az előadások szeptember 5-én megkezdődnek. Nagyváradon, 1902. augusztus 27-én. *Az igazgatóság.*

Új osztályok felállítása. Az *ör-utcai* (ujvárosi) újonnan épített és felszerelt iskolánál a jövő tanévre felállítják az V. osztályt s azután a következő évben a VI-at is. Ezen osztály felállítása míg egy részről módot és alkalmat nyújt a szülőknek arra, hogy gyermekeiket a tanköteles korban az elemi népiszkola megfelelő osztályába járassák, másrészt a gyermekek nevelése egy befejezett egészet fog képezni. Az V. osztályt egy a leányoknál mint a fiuknál felállítatik. A leányokhoz felveszik azokat, kik az elemi iskola IV. osztályát akár Olasziban, akár újvároson elvégezték, a fiukhoz csak újvárosi lakosokat vesznek fel, mivel ez az osztály Olasziban is létezik.

Bizonyítványok kiállítása. A bizonyítványok kiállításánál rendkívül fontos a *születési idő pontos* bejegyzése; a mi ha nem a keresztleveél alapján készül sok kellemetlenséget okoz később az illetőknek. Ezen akar az a min. rendelet segíteni, amely *szigoruan* meghagyja, hogy a felvételeknél, illetőleg a beiratásoknál a *születési igazolvány* mutatandó elő.

IRODALOM.

A Toll. Ez év október havában egy új, pazar kiállítású képes heti lap jelenik meg. Ebben az újságban minden magyar: magyar az iránya, magyar az ereje, magyar írók és művészek munkája. Magyar földön, magyar művészek készítették a pompás színes reprodukciókat, a melyeneket még eddig nálunk nem csináltak. Most jelent meg »A Toll« prospektusa.

E szerint a Toll minden héten, vasárnap jelenik meg, szebbnél-szebb színes köntösben. Időről-időre külön album számok is lesznek, a melyek bizonyára feltűnést fognak kelteni. Ezek az album számok drágábbak lesznek, azonban az előfizetők ingyen kapják meg. A Toll irodalmi szerkesztője *Heltai Jenő*, a mű-

vészi rész szerkesztője *Lének Lajos*, felelős szerkesztője: *Jékeli Károly* lesz. A lap előfizetési ára igen olcsó: negyed évre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Eskü ut. 3. szám alatt van. Murató számot mindenkinek készséggel küld a kiadóhivatal.

Igazságszolgáltatás.

Csöd. A nagyvárad kir. törvényszék *Róth A. Gyula* nagyvárad kereskedő ellen a csödtől saját kérelmére meguyította. Csödbiztosul *Böhm Jenő* kir. t. bír. csödtőmegmondokul dr. *Radó Ignác* nagyvárad ügyvéd lett kinevezve.

ZENE ES MUVESZET.

Beiratások a zeneiskolába.

A »Nagyvárad Zenekedvelők Egyesülete« által fentartott, ének, valamint az összes fuvó, vouó- és ütő hangszer tanszakokra berendezett nyilvános zeneiskolába az 1902—3. tanévre a beiratkozások Réz Mihály egyesületi igazgató irodájában (Nagypiacz-tér polgári fiúiskola földszint 10. ajtó) f. é. augusztus 30-tól szept. 8-ig naponta d. e. 10—12-ig és délután 3—5 óráig eszközöltetnek.

A zeneiskola minden egyes tanszakon előkészítő I., II. és III. rendes-, továbbá I., II. és III. kiművelési osztályból áll. Tandíjak a rendes osztályoknál: Ének, hegedű és gordonka előkészítő és első osztályban egész évre 40 kor., II. osztályban 50 kor., III. oszt. 60 kor.; — zongora és czimbalom tanszakon az előkészítő és első osztályban évi 60 kor., a II. és III. osztályban 80 kor. — fuvóhangszer előkészítő osztályban évi 50 kor., I—III. osztályban 60 kor. — a kiművelési osztályoknál 20—20 koronával több, mint az illető tanszak rendes III-ik osztályánál.

Beiratási díj 4 kor. 30 fill. A tandíj 2 részletben fizetendő és pedig az első részlet a beiratási díjjal együtt a jelentkezés alkalmával, a második részlet február 1-én.

Nagyvárad, 1902. aug. 27.

Mezey Mihály, *Réz Mihály,*
egyesületi elnök. egy. igazgató.

TAVIRATOK.

A bolgár fejedelem Ischlben.

Ischl, aug. 27. Ferdinánd bolgár fejedelem e hó 29-én Bécsbe és onnan Ischlbe utazik Ferencz József királynak még Triesztbe való elutazása előtt.

Az olasz király utja.

Schaffhausen, aug. 27. Az olasz király tegnap este ideérkezett. A Rajna vizesése pompásan ki volt világitva, mikor a király vonata arra elhaladt. A pályaudvaron a badeni vasuti hatóságok fogadták a vonatot, hogy Németországba kísérjék. (M. T. I.)

Egy nagykövet lemondása.

Pétervár, aug. 27. Staal londoni orosz nagykövet magas korára való tekintettel lemondott állásáról. Helyébe gróf Benckenporffot, a kopenhágai orosz követet fogják kinevezni. (M. T. I.)

Románia és monarchiánk.

Budapest, aug. 27. (Saj. tud. táv.) Információk szerint monarchiánk és Románia között már nyolcz esztendeje szövetséges viszony van, melyet *Károly* király ischli látogatása alkalmával megújítottak. Románia tehát valóságos tagja a hármasszövetségnek.

Egy tábornok halála.

Bécs, aug. 27. Bihari Piret József báró lovassági tábornok, a darabont-testőréség és a gyalogtestőrszázad kapitánya ma reggel meghalt. (M. T. I.)

Biró Lajos itthon.

Budapest, aug. 27. (Saját tud. táv.) *Biró Lajos* a fiúmei gyorsvonattal este kilenczkor érkezett meg a keleti pályaudvarra, hol a muzeum tisztviselői fogadták. Fraknoi püspöknél vacsorázott, hol a kultuskormány nevében *Zsinszky* államtitkár üdvözölte.

Transzválból.

Johannesburg, aug. 27. A *Leader* jelentése szerint nagyszámu gyalogságból, lovasságból, lovasított gyalogságból és tüzérségből álló haderő megy Krügersdorpból Rustenburgba és onnan a nyugati határra, hogy a becsültek között támadható zavargásokat megakadályozza. Hivatalos körökben elismerik, hogy csapatok indultak el ebben az irányban, de csak azért, hogy az Indiában rendelt csapatokat felváltsák.

Simonstown, (Fokföld.) augusztus 27. Cronje családjaival és sok más búr fogollyal a Thagur gözönsön ideérkezett.

Hága, augusztus 27. Krüger szeptember 19-én Mantone-be utazik, ahol az egész ősz fogja tölteni. (M. T. I.)

Lázító füzetek.

Szászrégen, aug. 27. (Saját tud. táv.) A *Fola Popurului* lap márcziusban husvétii ajándékkul előfizetőinek diszes füzetet küldött. A kiadó azonban elmulasztotta az ügyészség köteles példányát megküldeni s most a kolozsvári ügyészség elrendelte az izgató lázító füzetek elkobzását. A füzetek a 48-iki szabadságharcból is tartalmaznak költeményeket és novellákat.

Limbe város bevétele.

Cap Haitien, augusztus 27. Nord-Alexis tábornok csapatai újra bevették a felgyújtott Limbe várost. A veszteség mindkét részen nagy. A Cincinnatii cirkálóhajó ideérkezett. (M. T. I.)

A vitás tengerszem.

Grác, aug. 27. A tengerszem-kérdésben kiküldött választott bíróság mai ülése csak egy óra hosszat tartott. Mniszek-Thornicki tartományi főtörvényszéki elnök röviden összefoglalta eddigi előadását, mire a tárgyalást 10 órakor félbeszakították. A tárgyalást holnap délelőtt 9 órakor folytatják Bölcs osztálytanácsos, magyar védő előterjesztéseivel. (M. T. I.)

Loubet és a német színművészek.

Berlin, aug. 27. Loubet elnök elvállalta a német színművészek tervezett franciaországi körútjának védnökségét és megígérte, hogy a körútban résztvevő művészeket az Elysée-palotában fogadni fogja. (M. T. I.)

Vilmos császár beszéde.

Potsdam, aug. 27. A harmadik hadtest hadgyakorlatának befejezése alkalmával adott diszebéden Vilmos császár pohárköszöntőt mondott, a melyben annak a kívánságnak adott kifejezést, hogy a hadtest béke idején a taktikai kiképzés magaslatán állva, az legyen a jelen kornak, a mi egykor Frigyes Károly herceg alatt volt. Komoly események idején pedig ugyan olyan magatartást tanúsítson és ugyan olyan babérokkal övezzé zászlaját, mint Alvensleben alatt. (M. T. I.)

Ciudad Bolívar bombázása.

Washington, aug. 26. Az Egyesült-Államok caracasi követének jelentése szerint egy *La Guayrába* érkezett kormány-hadihajónak a parancsnoka azt jelentette, hogy hét napon keresztül bombáztatta Ciudad Bolívart, de azután lövőkészletek hiányában visszavonult.

London, aug. 26. A »Reuter« ügynökség jelenti Carracasból: Ciudad Bolívar két napos bombázása alatt sok embert megöltek vagy megsebesítettek és sok kegyetlenséget követtek el a kormány csapatai és a lázadók. Haromezer brit lakos hadihajó kiküldését kérte. (M. T. I.)

Óriási tűz egy serfőzdeben.

Trieszt, aug. 27. Az éjjel a Dreher-féle boschettói serfőző egyik nagy félserfőzdeben, a hol sok hordódonga, faszén és láda volt felhalmozva, tűz támadt, a mely hamarosan mindent elpusztított. A városi tűzoltóság és a gyár tűzoltósága csak a serfőző és az igazgatósági és lakóházak megmentésére szoritkozhatott. A kárt 200.000 koronára becsülik, de a biztosítás fedezi. (M. T. I.)

Roosevelt beszéde.

Portland, augusztus 26. Roosevelt elnök tegnap délután utazásában érintette Portlandot. Az elnök beszédet mondott, a melyben határozottan állást foglal a nemzeti testületek szabályozása, a Kubával való kölcsönösségi szerződések megkötése és egy nagy flotta szükségessége mellett, a melyben a béke főtartásának legjobb biztosítékát látja.

Kirabolt lelkész.

Zágráb, augusztus 27. Tegnap előtt a város határában vakmerő rablás történt. Eddig még ki nem puhatólt utonálló Prajos Leo 62 éves görögkeleti lelkész, aki gyalog sétált az országúton, megtámadták, elvették tőle arany óráját és lánczát, minden készpénzét és aztán elmenekültek. A réműlettől elájult lelkész a földön fekvő később megtalálták. A tetteseket nyomozzák.

Pusztító ciklon.

Ba. celona, augusztus 27. A Malorca szigetén lévő Selanit városban nagy ciklon pusztított. A városban és környékén nagy kárt okozott a fürgeteg. Sok házat elpusztított és százados fakat tépett ki gyökereitől. Sok emberélet is esett áldozatul a ciklonnak.

Madrid, aug. 27. Malorca szigetén kívül Alicante tartományban is sok házat pusztított el a ciklon. A tartományban négy ember esett áldozatul a forgészélnek. (Magy. Táv. Ir.)

Orosz ezáfolat.

Konstantinápoly, augusztus 27. Tirtov altengernagy, a fekete-tengeri orosz hajóraj parancsnokának elhalasztott látogatása akkor

fog megtörténi, ha majd itt lesz Szinovjev orosz nagykövet, aki a jövő héten tér vissza állomására. Az a hír, hogy Oroszország engedelmet kért a földközi-tengeri orosz hajóraj néhány hajójának keresztülhajozására, nem felel meg a valóságnak. Oroszország nem hadihajók számára kért engedelmet. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Irta: Stenklewicz Henrik. 67.

Benyitott. A Vassili szobája volt ez tulajdonképpen, de idemenekült a leány. A Szent Sztiz képe előtt térdeltek és fennhangon imádkoztak. Helena ijedten ugrott föl.

— Ne féljen, kisasszony. Mondtam már, hogy Skrzetuski barátja vagyok.

— Megment?

— Meg. Ötszö férfiruhát.

Helena habozott.

— Hibetek önnek? Esküdjék, hogy nem csal törbe!

— Ha éppen akarja, hát megesküszöm. Ugy segíjen engem az Isten! De most már öltözködjék. Gyerünk!

— És mi lesz Vassilival, az én szerencsétlen, ezels bátyámmal?

— Öt nem fenyegeti veszély, mert a kozákok épen az eszels volta miatt félnek tőle és tisztelettel tekintenek reá. Profétának nézik. Bátran itt hagyhatjuk őt, de meg ha magunkkal viinnék, nem is futatunk elég gyorsan.

Helena hozzálátott az átöltözéshez, Sagloba pedig Bohunhoz nézett be. Haloványan, alétan feküdt a kozák, de a szemét nyitva tartotta.

— Jobban vagy fiam?

Bohun szólni akart, de hiába erőlködött.

— Nem tudsz beszélni?

A kozák nemet intett a fejével, de ez a kis mozdulat is rettenetes fájdalmat okozhatott néki, mert az arca egészen eltorzult.

— Hát kiálani se tudná?

Bohun megint tagadólag intett.

— Annál jobb fiam. Így hát majd egy hang nélkül, mozdulatlanul kell nézned, amint elszöktetem a hercegekisasszonyt. Mert elmegyünk ám innen, még pedig Lubniebe. Elűtöm ám azt a szép virágszálat a kezéről. Meguntam már a barátságot, nem is illek én össze egy ilyen sült paraszttal, aki azt hitte, hogy a komisz löréje kedvéért majd segíték néki lányokat meggyaláznai, gaztettet elkövetni! Rosszul számítottál, fiam!

Sagloba egyre hangosabban beszélt s a hogyan a hangja erősödött, úgy nyílt egyre tágabbra a kozák szeme. A nyelve nem forgott ugyan, de az eszmélete nem hagyta el, az agyvelője dolgozott, de nem tudta még megérteni, hogy komoly dolog-e a Sagloba beszéde, vagy csak vaskos tréfa. Sagloba azonban nem hagyta őt sokáig ebben a bizonytalanságban.

— Mért mereszted rám a szemedet? Azt hiszed, hogy nem állok a szavamnak? Nincs valami üzenni valód Lubniebe? Atadom. Nem akarsz onnan felcsert hozatni? Küldök. A kötelelet is megrendelem, amelyre fölakaszszanak.

Bohun halovány arcát elfutotta a vér. Megértette, hogy ez a fenyegetőzés a legrettenetesebb valóság. Szemei villámokat szórtak, szája tajtékos lett. Emberfölötti erőfeszítéssel fölemelkedett és ordítani kezdett.

— Emberek!

De többet nem szólhatott, mert Sagloba rádobta a köpenyét, körültekerte a fején, viszszalóditotta a kereveire és hozzálátott, hogy kezén, lábán megkötözzze, s a száját betömje.

— Ne ordíts fiam, mert még megárt az egészségednek. Fújást kaphatsz tőle, ezt pedig jó barátod létemre nem akarnám. Most legálább nyugodtan fekszel és kényelmesen alhatol, ami fontos a betegeknek. Leszurhatnálak ugyan, de szégyenleném, hogy egy parasztot megöljek. Ha azonban holnap reggelig jobb létre szenderülnél, nagyon örülnék. Isten veled, pajtás.

A Helena lépéseit hallotta, kisetelt elébe. — Siessünk a lovakhoz. Az örök részek, mind alusznak. Mire kijőzauodnak, messzire értünk már. Idoljunk. — Az atya, Fiu és Szentlélek nevében, susogta Helena.

III.

A két lovas kiért a pusztára és megsarkantyazta ménjét. Mint két tatár nyil, úgy repültek tova. Rohanó kísértetek módjára suhantak el mellettük a magányos fák, de lassabb lett a vágatásuk. A lovak fáradni kezdtek, libegve eresztették le füleiket.

— Halálra hajszoltuk a szegény párakat. Hajnalodott már, menekült az éjszaka a közelgő nap elől. Egyre nagyobb foltok szakadtak ki a sötétségből, előbb a fák és az apró dombok lettek láthatók, azután lassan a föld síkja is.

— Lassabban kell mennünk. A lovak tegnap sem pihentek, Csehriuhól egyhuzamban jöttünk Roslogiba, ieroskadnak a fáradtságtól.

Sagloba beszélt így és aztán nagyokat csettintve nézte a világosságnál Helena alakját.

— Szavamra mondom, kisasszony, jól festesz kozáknak is. Az a hunczut Skrzetuski jól választott.

— Hová megyünk? Nem Lubniebe!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Sörárpa-vásár Miskolcson.

Ma nyílik meg Miskolcson a gazdasági egyesületek országos szövetsége által a borsodmegyei gazdasági egylet, valamint a miskolczi kereskedelmi és iparkamara hozzájárulásával rendezendő országos sörárpa vásár. A vásár iránt a termelők körében szokatlan érdeklődés mutatkozik, ami abból is kitűnik, hogy mintegy 500 waggon árpát jelentettek be.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. aug. hó 26-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13 10—12 60. Kétszeres buza 11 60—11.—. Rozs 10 70—10 40. Arpa 10 20.—. 9 80. Zab 11 30—10 80. Tengeri: 10 40.—10.—. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 15.—. Köleskása 23 50. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 25 60. zsemlyeliszt 25 20. fehérkenyér liszt 25.—. barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 4 20. szalma 1.—. Szalonna 126.—. 6 kiló zsup-szalma —20. 150 dkg alom-szalma —16. 1 köbm. búkkfa 6 50, tölgyfa 6.—, cserfa 6 70, 100 kiló marhahus —96, öntött gyertya —80, Lámpaolaj —78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —72. Pálinka —72. Szilva-pálinka 1 80. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21 50, nyers fagyú —48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 46.—, mész 1 60, kemény faszén 3 20, puha faszén 3.—, kendermag 26.—, köles —. repce —.—, dió —.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1 40, sertéshus 1 12, juh-hus 62, veres hagyma 12, fog hagyma 32, bors 2 20, paprika 2 40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 44, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhera —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1902. évi aug. hó 26-ról. Tiszta buza körülbelül 5000 hltr, kétszeres buza 800 hltr, rozs 900 hltr, 1 árpa 600 hkl, zab 500 hltr, tengeri 80 hltr, burgonya 300 hltr. Marha- és sertésvásár zárva.

Hetek János és Társa

Tőzsde jelentést.

— A Tőzsde eredeti távata. —

Börzsetőzsde.

Budapest, aug. 27.

Osztrák hitel — — — — — 697.—
Magyar hitel — — — — — 701.—

Allamvasut	—	—	—	—
Rimamurányi	—	—	—	509.50
Magyar jelzálog	—	—	—	473.—
Salgótarjáni	—	—	—	—
Wagon-kölcson	—	—	—	—

Határdeák.

Budapest, aug. 27.

Buza októberre	—	—	—	8.01
Buza áprilisra	—	—	—	8.98
Tengeri	—	—	—	5.16
Rozs okt.	—	—	—	6.58
Zab ápr.	—	—	—	6.—
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	36

Hivatalos árfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. aug. 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	121.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	97.90
Magyar vasut tőzsde aranyban 4 1/2%	—	—	—	118.60
Magyar vasuti közösen ezüstben 2 1/2%	—	—	—	100.—
Magyar keleti vasuti Államkötvény 1878-hól	—	—	—	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	97.75
Italmérséti jog megváltási kötvény	—	—	—	100.—
Horvát-szlávönföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcson	—	—	—	203.50
Tiszszabályozás sorsjegy kölcson	—	—	—	162.50
Osztrák járdék papirban	—	—	—	101.60
Osztrák járdék papirban	—	—	—	101.60
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	121.50
Osztrák korona járdék	—	—	—	9.50
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	152.50
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	15.85
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	734.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	717.25
Párisi visita	—	—	—	95.20
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	—	—	—	14.06
Németbirodalmi márka	—	—	—	116.97
Londoni visita	—	—	—	289.70
20 márkás arany	—	—	—	23.42

A szerkesztését felolós:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad indul	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	931	*114	237	420	638	844
V.-Velence	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó	754	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Felix-fürdő érk.	817	1037	1209	328	536	728	923

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő indul	820	1042	*1215	330	539	723	953
Püspök-fürdő	838	1100	1227	342	556	743	—
Rontó	842	1104	1232	346	600	748	1000
V.-Velence	856	1116	1246	359	614	803	1012
Vásártér érk.	912	1117	1202	415	620	819	1020
Nagyvárad	905	1127	—	—	623	—	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

A helybeli és vidéki
 összes tanintézetekben és iskolákban
 használatban levő
TANKÖNYVEK,
SEGÉD-KÖNYVEK,
 mindenféle **író- és rajzszerkek,** a legjobb
 minőségben és a legjutányosabban kaphatók:
SEBŐ IMRE = könyv- és papirkereskedésében =
 NAGYVÁRAD,
 Fő-utca, Oláry-ház,
 az Orsolya-zárdával szemben. 295.
 Helybeli és vidéki telefon-szám. 276.

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindenemű alakításokat és javítást elvállal.
 Telephon 409. szám. 150

A fürdő- és nyaralási idény alkalmával a t. közönség szives figyelmébe ajánljuk

tűz- és betörésmentes
 letéti pénztárunkat,

melyben külön és közvetlen elzárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérlő közönség rendelkezésére.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
 219.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utca) egy első emeleti utczeni lakás, mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellékhelyiségek s egy üveges terasz a Körözsre,
f. évi november hó 1-től kiadó.
292

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-utcai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha és megfelelő mellékhelyiségekkel

f. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlethelyiségében.
294.

80 kr.

UJ!!

80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műorás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett csak 80 krért javít meg, gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu új szekrény óra 1 fnt 20 kr.

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr.

285.

80 kr.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2-3 gymnasiumi vagy polgári osztálylyal. tanulól felvétetik a Szent László nyomdában.

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a Nagyvárad Takarékpénztárnál.

1 darab I-ső rendű gallér . . . 11 kr.
1 pár I-ső rendű kézeldő . . . 20 kr.

Mai naptól kezdve

Szefir, szintartó, méterje . . . 13 kr.
Ponge selyem, mintázott méterje . . . 50 kr.

Telefon 372.

1902. Szeptember hó 15-ig

Telefon 372.

Batisztokat, ruhaszöveteket, kartonokat, delaineeket, vásznakot, chiffonokat, napernyőket, csipkét és rövidáru cikket

Eddig még Nagyváradon nem létezett olcsó árban fogunk elárusítani.
10 frtos bevásárlás után ingyen képek.

„AMERIKAI ÁRUHÁZ“ Nagyvárad, Fő-utca, színházi Bazar-épület.

1 szefir blous . . . 60 kr.
1 Ponge selyem blous . . . 2 fnt 50 kr.

Telefon 372.

1 méter finom carton . . . 17 kr.
1 méter fehér batiszt . . . 30 kr.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.